

בחירת ההנהגה

1923 אוקטובר 1923 (מן הקונגרס הי"ג)

קביעת התקציב ובחירת ההנהגה—אלה הם שני מעשי-הממש העיקריים אשר לשמם מתכנס הקונגרס הציוני. להלכה בוחר הקונגרס את כל חבר מנהיגי ההסתדרות ומנהלי עבודתה, וחפשי הוא לעשות בבחירתו צירופי אישים כאשר ימצא לנחוץ. אך למעשה—למן הוועידה הלונדונית—רובצת על בחירת הקונגרס נזירה קודמת: ברשימה הבלתי-כתובה של המועמדים לנשיאות מתנוסס זה שנים רק שם אחד. את דין העובדה הזאת מקבל עליו הקונגרס, ועי כך נרון הוא למפרע לרפיון ולהתבונות. בחירת ההנהגה נהפכת לפרשת הסתנכות מענה ומשפילה לתביעותיו של המועמד היחיד הזה, אשר תחת לכוף את ראשו לדעת הקונגרס מתיצב הוא מחוצה לו כשקול נגד כולו ומדוכן הנשיאות המוכן לו למפרע נזור נזרות על נבחרו התנועה ומכתיב להם תנאים לאישור מעשיו בעבר, תנאים להסכמה על פעולותיו בעתיד, תנאים להרכב האישי של ההנהגה. הוא מציג את אלה ומוסיף: אם אתם מקבלים—מוטב, ואם אין—הנה אני בועט בכסאי ומחזיר את עולם הציונות לתוהו ובוהו. ובטוח האישי, שהקונגרס כולו מאמין, כי הסתלקותו תמיש על הציונות אסון שאין לה תקנה, והבטחון הזה הוא הבסיס האיתן לתביעותיו. הקונגרס המפרפר מתוך חוסר-אונים מוותר מאליו על צדקת דרישותיו מצדו. כדי להציל את פליטת כבודו משתדל הוא רק להשתמש עד כמה שאפשר ממילוי התנאים שמטיל עליו נשיא ההסתדרות. ואם יש בו האומץ לכך הרי רק מתוך תקווה, כי תשוקת הנשיא אל כסא נשיאותו סופה לנבור על קמנות כאלו. וכך מתחילות לפעול שתי כפות המאזנים—בטחון הנשיא שאין לקונגרס איש תחתיו ובטחון הקונגרס כי אין לנשיא בעולמו אלא נשיאותו. והן עולות ויורדות חלפות. עד שמכוון אלהי הציונים את נעילת הקונגרס לרנעה-הנם שבו תשתוויה כפות-המאזנים.

בנאמו שבסוף הוויכוח הכללי אמר ויצמאן: עליכם לבחור לא רק בין התכנית שלי והתכנית של מתנגדי, כי אם גם בין האנשים המנינים על תכנית זו או אחרת. הוויכוח על הסוכנות היהודית נסב רק בחלקו על עצם השאלה. אנשים הגנו על התכנית הרחבה או נלחמו נגדה—וכונתם היתה לרון לזכות או לשבט את ויצמאן. הניש התחזה של ההסתדרויות הארצייות שינן לעצמו דבר אחר: בתכנית זו רוצה ויצמאן—ועלינו לציית. אל נרניז ואל נקניט אותו! וכפעם בפעם היה מופיע על הבימה סנינור לויצמאן. הראשון היה שמריהו לוויין שבא לתבוע את עלבון הנשיא. אדם שעבד עבודת פרך ממש לשוכת קרן היסוד באמריקה—האותו תאשימו כבנדיה? הנואסה-המורד, אשר ציונים מכל השדרות והזרמים היו שותים בצמא את דבריו, לא בא הפעם לדלות פנינים חדשות מנבכו נשמת הציונות כדרכו בכל קונגרס, אלא לשיר שירת שבח והודיה לאישיות מנהיגה. אחריו מלאו אחרים, בפתות התרגשות אך ביתר מעשיות. האמריקאים אמרו: אם אין אתם מקבלים את תכניתו של ויצמאן—הוא יסתלק, ואז אנה אנו באים? איך נוכל לדרוש כסף לקהי כשאין שמו של ויצמאן נקרא עלינו?

סיף הבעת האמון להנהגה, שצריך היה לבוא סמיך לוויכוח הכללי, נדחה לאחר הוויכוח על הסוכנות, למען יהיה סיפק בידי מי שצריך להשפיע על בני קרי משני האנפים. ויצמאן הופיע באכיפת המורח ובאסיפת שלוש הסיעות השמאליות. ריצני הקונגרס לנלנו: הדא הוא דאמרי אינשי—לכל תרע הימין את אשר עושה השמאל. הכל ידעו, כי המורח תקוף בהחלטתו להצביע נגד האימון בהנהגה. הקנוניה שליכדה את המורח עם הנוש המרכזי בימי הקונגרס האחרונים עדיין לא הניעה שתה או. בווינה התכנסה באותם הימים, הכנסיה הגדולה של